

Plnenie úloh zboru v roku 2007

Zbor zabezpečoval plnenie úloh vyplývajúcich predovšetkým z Koncepcie väzenstva v Slovenskej republike, Hlavných úloh zboru na rok 2007, vykonávacích plánov činností základných organizačných článkov a ďalších plánovacích dokumentov súvisiacich s činnosťou zboru.

V roku 2007 zbor plnil dôležité ekonomické opatrenia prijaté vládou Slovenskej republiky a prešiel rozsiahlymi organizačno-personálnymi zmenami. V nadväznosti na splnenie úlohy na 20 % -tné zníženie počtu funkčných miest príslušníkov a zamestnancov zboru, bolo potrebné vytvoriť predpoklady na základné systémové zmeny v organizačnej a personálnej štruktúre Generálneho riaditeľstva zboru a ústavov. Zníženie počtu funkčných miest bolo možné len prostredníctvom zrušenia niektorých úsekov služobnej činnosti alebo výraznej redukcie na ostatných služobných úsekoch pri dodržaní základnej podmienky, a to neohroziť funkčnosť plnenia úloh nielen na Generálnom riaditeľstve zboru, ale aj v ústavoch.

Z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2006 - 2010 rozpracovanom na podmienky väzenstva vyplývajú opatrenia na prehlbovanie podmienok pre výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody v kontexte prijatých nových zákonov o výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody. Vysoká zamestnanosť odsúdených a obvinených sa prejavila aj v požiadavkách na vytváranie pracovísk v ústavoch s aktívnejším realizovaním vhodných štátnych zákaziek. V oblasti služobného pomeru príslušníkov zboru bol rok 2007 obdobím, keď Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky pripravilo rozsiahlu novelizáciu zákona č. 73/1998 Z. z., o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, ktorá by sa mala vzťahovať od 1. marca 2009 aj na príslušníkov zboru.

Zbor v roku 2007 zabezpečoval plnenie služobných úloh na jednotlivých úsekoch služobných činností nasledovne:

Organizačno-právna a administratívna činnosť

Trvalou úlohou na úseku administratívnych činností bolo zabezpečovanie správnej a jednotnej aplikácie predpisov upravujúcich vedenie všeobecnej alebo väzenskej registratúry.

Zbor poskytoval informácie o osobách nachádzajúcich sa vo výkone väzby a vo výkone trestu odňatia slobody oprávneným subjektom písomnou formou, telefonicky alebo elektronickou cestou. Práve pri poslednej uvedenej forme poskytovania informácií - zatiaľ len trestným kanceláriám súdov, sme zaznamenali výrazný nárast, a to 14 077 dožiadaní. Ďalej zbor poskytoval informácie aj fyzickým, právnickým osobám podľa zákona č. 211/2000 Z. z. slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov.

K 1. januáru 2008 bolo vo výkone väzby 2 243 osôb, z toho 88 žien a vo výkone trestu odňatia slobody 6 006 osôb, z toho 312 žien. V roku 2007 bolo vzatých do výkonu väzby 3 501 osôb. Do výkonu trestu odňatia slobody pribudlo za sledované obdobie 5 369 osôb, pričom z občianskeho života to bolo 3 349, a po predchádzajúcej väzbe 2 020 osôb. Brány slovenských väzníc opustilo 8 737 osôb, z toho bolo prepustených 3 467 osôb z výkonu väzby a zvyšných 5 270 osôb z výkonu trestu odňatia slobody. Koncom roka 2007 bolo evidovaných 1 679 osôb, ktoré nerešpektujú výzvy súdov a vyhýbajú sa nástupu do výkonu trestu odňatia slobody.

Práca v oblasti informatiky a informačných technológií bola zameraná hlavne na rozvoj aplikačnej úrovne. Pokračoval vývoj aplikácií - finančná evidencia obvinených a odsúdených, výroba a zamestnávanie obvinených a odsúdených, vymáhanie pohľadávok prepustených osôb, evidencia mimoriadnych udalostí, modul personalistiky a miezd príslušníkov a zamestnancov zboru.

Hlavnou úlohou roku 2007 v oblasti komunikačnej infraštruktúry bolo plnenie uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 334/2004 k návrhu projektu na prepojenie relevantných registrov a na priamy prístup do nich pre všetky kľúčové štátne orgány zapojené do boja proti organizovanému zločinu. Realizácia tohto opatrenia predpokladá akceptovanie schváleného technologického riešenia prístupu tretích strán do informačného systému Policajného zboru akceptovaním stanoveného technického riešenia.

V legislatívnej činnosti zboru v roku 2007 dominovali predovšetkým práce súvisiace s prípravou a predložením viacerých všeobecne záväzných právnych predpisov, konkrétne to boli:

- novela zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby,
- novela zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

- novela nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 384/2006 Z. z. o výške pracovnej odmeny a podmienkach jej poskytovania obvineným a odsúdeným,
- návrh výnosu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorým sa v roku 2008 ustanovuje hodnota služobnej rovnošaty a jej súčasti pre príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže,
- mimo Plánu Legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2007 bol Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky predložený návrh novely zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov, nakoľko pôvodný zámer vypracovania nového zákona o Väzenskej službe v roku 2007 bol zrušený; uvedenou novelou sa predovšetkým navrhovala upraviť časť o informačnom systéme zboru, ktorú bolo nevyhnutné zosúladiť so zákonom č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Orgán dozoru zboru v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a pre ochranu pred požiarmi posudzoval najmä projektové dokumentácie stavieb zboru pre účely stavebného konania (15), zúčastňoval sa kolaudácií stavieb zboru (13), vypracoval dôležitý dokument „Analýza potreby inštalácie elektrickej požiarnej signalizácie na miesta so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru v objektoch zboru“, ktorý by mal byť realizovaný na Generálnom riaditeľstve zboru a v ústavoch, vykonával školenia pre príslušných pracovníkov zboru. Na Generálnom riaditeľstve zboru a vo vybraných ústavoch bola v roku 2007 vykonaná kontrola ochrany utajovaných skutočností Národným bezpečnostným úradom, ktorý v kontrolovaných subjektoch nezistil v predmetnej oblasti nedostatky.

Najvýznamnejším podujatím v oblasti medzinárodnej spolupráce, na ktorého organizácii sa zbor v roku 2007 podieľal, bola nepochybne konferencia Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) pod názvom „Zdravie vo väzenských zariadeniach“, ktorá sa uskutočnila od 18. do 20. októbra 2007 v Trenčíne. Účastníci z 31 krajín Európy a časti Ázie sa zaoberali problematikou duševného zdravia vo väzenských zariadeniach, základnými potrebami väzňov a dôsledkami na duševné zdravie, ľudskými právami a lekárskou etikou u väzňov s duševnými poruchami. Nechýbala ani stále aktuálna problematika, a to sebazpoškodzovanie medzi väzňami a užívanie drog väzenskou populáciou.

Nemenej významnou konferenciou, ktorá sa uskutočnila mimo územia Slovenska bola „Európska konferencia o integrácii odsúdených“, ktorá sa konala od 19. do 21. júna 2007 v Bádensku-Würtenbersku a zúčastnila sa jej generálna riaditeľka zboru. Zahraničná služobná cesta prispela k oboznámeniu sa s aktivitami súvisiacimi so znovuzačlenením odsúdených do života spoločnosti a k nadviazaniu kontaktov s predstaviteľmi zúčastnených väzenských služieb.

Tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, aj počas minulého roka sa spolupráca zboru orientovala najmä na prehľbovanie kontaktov s väzenskými službami Českej republiky, Maďarskej republiky a Poľskej republiky. V prípade uvedených krajín išlo najmä o rôzne odborné konferencie, semináre, školenia a športové podujatia. V plnej miere aj v tomto roku rozvíjal zbor spoluprácu s ústavmi týchto väzenských služieb, medzi ktorými už existujú podpísané dohody o vzájomnej spolupráci. Okrem uvedených krajín sa zahraničné služobné cesty pracovníkov zboru uskutočnili vo Francúzsku, v Španielsku, Rakúsku, Rusku, Chorvátsku a v Taliansku. Prínos zo zahraničných služobných ciest a ďalšej medzinárodnej spolupráce je jednoznačne pozitívny, a to najmä z hľadiska možnosti komparácie nášho väzenstva s väzenskými systémami členských krajín Európskej únie, ostatných krajín a z hľadiska ďalšieho zlepšovania a rozvíjania vzťahov medzi príslušnými väzenskými službami a medzinárodnými organizáciami.

Zaobchádzanie s obvinenými a odsúdenými

Zaobchádzanie s obvinenými a odsúdenými sa realizovalo najmä v oblasti dodržiavania právnych noriem, interných predpisov, pokynov a usmernení pre výkon služobných činností pri zabezpečovaní výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody. V roku 2007 bolo vykonaných 23 tematických kontrol zameraných na plnenie opatrení uvedených v odpovedi vlády Slovenskej republiky na Správu Výboru CPT z návštevy Slovenska v roku 2005 a k spôsobu aplikácie nových zákonov. Kontroly boli zamerané aj na dodržiavanie opatrení ústavov na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a prejavom intolerancie, stavu disciplíny, režimu a udržiavania poriadku v ubytovacích priestoroch a metodike uplatňovania disciplinárnej právomoci. V kontrolnej činnosti sa zvýšená pozornosť venovala aj uplatňovaniu nových zásad vnútornej diferenciacie odsúdených tak, aby sa modifikoval aktívny a motivačný systém zaobchádzania a prehľbovala sa účinnosť zaobchádzania. V oblasti výkonu väzby sa sledovala aplikácia nových inštitútov, ako

napr. výkon väzby v zmiernenom režime. Zvýšená pozornosť bola venovaná tvorbe programov zaobchádzania s odsúdenými a metodike uplatňovania disciplinárnej právomoci tak, aby sa v ústavoch dodržiavala disciplína, poriadok a bezpečnosť.

Za účelom koordinácie činnosti personálu pri zabezpečovaní výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody a zvyšovania jeho odbornosti boli pripravované a organizačne a obsahovo zabezpečené porady, školenia a semináre. Významnou je spolupráca ústavov s organizáciami Tretieho sektora pri zabezpečovaní aktivít sociálnej prevencie a realizovaní projektov vzdelávania pre odsúdených a obvinených.

V oblasti normotvorby úsek výkonu väzby a výkonu trestu spracoval návrh noviel zákona o výkone trestu odňatia slobody a zákona o výkone väzby tak, aby uvedené právne predpisy bolo možné aplikovať v praxi optimálne a s dôrazom na prehlbovanie zaobchádzania s obvinenými a odsúdenými.

V ústavoch je pre potreby obvinených a odsúdených zriadených 23 väzenských knižníc, 7 väzenských knižníc má okrem počítačového hardvéru s knižničným softvérom WinISIS k dispozícii aj vlastnú čítareň, resp. študovňu vybavenú počítačom, v ktorej môžu obvinení a odsúdení využívať elektronické dokumenty, najmä študovať všeobecné záväzné právne predpisy uverejnené v Zbierke zákonov. K 1. januáru 2008 tvorilo knižničný fond knižníc 137 tisíc knižničných jednotiek, z čoho najväčší počet tvorí beletria približne 97 tisíc kusov. Pozornosť sa venuje aj výberu knihovníkov z radov odsúdených a ďalšiemu odbornému vzdelaniu príslušníkov a zamestnancov zboru zodpovedných za väzenské knižnice.

Bezpečnosť a justičná stráž

Zbor zabezpečoval v súlade so zákonom č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej strážne v znení neskorších predpisov a RMS č. 2/2006 o strážnej a eskortnej službe, o justičnej strážni a špeciálnych zásahových skupinách v Zbore väzenskej a justičnej strážne ochranu a stráženie 18 ústavov a ochranu poriadku a bezpečnosti v 66 súdnych objektoch a v 61 objektoch prokuratúr.

V súlade s harmonogramom budovania a rekonštrukcie jednotlivých prostriedkov vnútorného a vonkajšieho systému bezpečnosti sa pokračovalo v plnení zámerov a cieľov vyplývajúcich z aktualizovanej Koncepcie bezpečnosti vo väzenstve Slovenskej republiky. V určených ústavoch bola realizovaná rekonštrukcia signálno-bezpečnostnej techniky, ohradenia a oplotenia, osvetlenia, boli vykonané stavebné a technické úpravy na strážnych vežiach, vchodoch do ústavov a boli upravené a zriadené bezpečnostné cely.

Úsek výkonu eskortnej služby zabezpečoval a realizoval eskorty za účelom premiestňovania obvinených a odsúdených medzi ústavmi, eskorty na súdne pojednávania, do civilných zdravotníckych zariadení a na vonkajšie pracoviská. Mimoriadne eskorty si ústavy vykonávali samostatne, alebo v spolupráci s Útvorom osobitného určenia Prezídia Policajného zboru alebo krajskými riaditeľstvami Policajného zboru.

Zvyšovanie odbornej úrovne špeciálnych zásahových skupín sa realizovalo aj v spolupráci s Policajným zborom v troch sústrediach vybraných inštruktorov zásahových jednotiek a školení v lanovej technike pre určených príslušníkov zásahových jednotiek. Vo Vojenskom ústave špeciálneho zdravotníctva a výcviku Lešť sa uskutočnilo päťdňové sústredenie vybraných inštruktorov zásahových jednotiek ústavov, ktoré bolo zamerané na nácvik taktiky a streľby zo služobných zbraní.

Služobná kynológia bola zameraná najmä na výcvik služobných psov na vyhľadávanie látok so špecifickým pachom. V spolupráci s Policajným zborom boli vycvičení traja služobní psy so zameraním na vyhľadávanie výbušnín a nástražných systémov, čím je daný predpoklad plnenia úloh vyplývajúcich z Akčného plánu boja proti terorizmu.

Na úseku preventívno-bezpečnostnej služby poverení príslušníci zboru začali trestné konanie na základe oznámenia ako aj vlastného zistenia v 146 prípadoch, z toho u obvinených v 18 prípadoch (24 osôb), u odsúdených v 32 prípadoch (41 osôb), u príslušníkov zboru v 52 prípadoch (71 osôb) a v 44 prípadoch išlo o neznámeho páchatela. Najčastejšie bolo konané vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (32 prípadov), ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 až § 158 Trestného zákona (23 prípadov) a marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. e) a f) a ods. 2 písm. b) Trestného zákona (16 prípadov).

V 40 prípadoch poverení príslušníci zboru podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začali trestné stíhanie vo veci, z toho v 5 prípadoch bolo vznesené obvinenie konkrétnej osoby. V 51 prípadoch bolo príslušnému úradu justičnej a kriminálnej polície okresného riaditeľstva Policajného zboru, okresnej alebo

vojenskej obvodnej prokuratúre odstúpené prijaté trestné oznámenie. V 9 prípadoch bola vec podľa § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku odovzdaná na disciplinárne konanie, v jednom prípade podľa § 197 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bola odložená pre neprípustnosť trestného stíhania a v 45 prípadoch podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku bola odmietnutá.

Ekonomická činnosť

Ekonomické činnosti boli zamerané predovšetkým na plnenie úloh súvisiacich so zabezpečením financovania úloh zboru v súlade so schváleným a upraveným - aktuálnym rozpočtom na rok 2007. Na plnenie Hlavných úloh Zboru väzenskej a justičnej stráže na rok 2007 a ostatných úloh v pôsobnosti väzenstva boli na základe zákona č. 681/2006 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2007 schválené rozpočtové prostriedky vo výške 3 467 799 tis. Sk.

V priebehu roku boli na základe rozhodnutí vlády Slovenskej republiky, Ministerstva financií Slovenskej republiky a správcu rozpočtovej kapitoly Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vykonané rozpočtové opatrenia, ktoré upravili schválený rozpočet a celkove zvýšili povolený limit čerpania výdavkov aktuálneho rozpočtu zboru na rok 2007 na výšku 3 564 132 tis. Sk.

Aktuálny rozpočet výdavkov spolu:	3 564 132 tis. Sk
z toho:	
• bežné výdavky	3 422 595 tis. Sk
• kapitálové výdavky	141 537 tis. Sk
Čerpanie výdavkov spolu:	3 578 092 tis. Sk
z toho:	
• bežné výdavky	3 436 633 tis. Sk
• kapitálové výdavky	141 459 tis. Sk

Zbor splnil a prekročil celkové, záväzné príjmy rozpočtu a aj príjmy z činnosti stredísk vedľajšieho hospodárstva a zamestnávania obvinených a odsúdených. Celkové príjmy rozpočtu zboru dosiahli za rok 2007 vyše 416 000 tis. Sk oproti rozpočtovaným v objeme 306 000 tis. Sk. V nadväznosti na rozpočtové opatrenie vo výdavkovej časti boli upravené aj príjmy rozpočtu na aktuálnu výšku 326 000 tis. Sk. Na priaznivom plnení príjmov sa podieľal aj mimoriadny výnos z predaja prebytočného nehnuteľného majetku štátu v správe Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce – bývalej tabakovej továrne v Rimavskej Sobote vo výške 40 810 tis. Sk a vyššie príjmy z vymožených pohľadávok zboru.

Vo výdavkovej časti rozpočtu boli dodržiavané stanovené limity výdavkov spolu, z toho aj určený objem mzdových prostriedkov a limit kapitálových výdavkov na rok 2007.

Celkové výdavky zboru boli čerpané v roku 2007 vo výške 3 578 000 tis. Sk, z toho vyše 141 000 tis. Sk tvorili výdavky investičného charakteru. V priebehu roka boli analyzované výsledky plnenia rozpočtu a prijímané vecné a rozpočtové opatrenia zamerané na zvýšenie efektívnosti rozpočtového hospodárenia.

Čerpanie výdavkov spolu vo výške 3 578 092 tis. Sk, predstavuje relatívne čerpanie rozpočtu na 100,39 %. Vyššie čerpanie v porovnaní s aktuálnym rozpočtom vyplýva z povoleného prekročenia limitu výdavkov súvisiacich s príjmami za úhradu stravy, poistného plnenia a grantov podľa § 23 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré boli čerpané v sume 16 025 tis. Sk.

V súvislosti s čerpaním výdavkov a potrebou nevyhnutných výdavkov na zabezpečenie úloh zboru v roku 2007 je potrebné uviesť, že rok 2007 priniesol riziká rozpočtového hospodárenia, najmä v nadväznosti na nedostatok prostriedkov, ktoré sa prejavili problematickou aplikáciou nových zákonov o výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody, ale aj uplatňovaním ďalších právnych predpisov a zámerov väzenstva, najmä z hľadiska humanizácie väzenstva a riadnej správy zvereného majetku štátu.

V porovnaní s rokom 2006 zbor čerpal celkové výdavky, vrátane výdavkov nad rámec rozpočtu, v celkovom objeme vyššom o 26 965 tis. Sk t. j. o 0,76 %.

Vyšší objem vynaložených bežných výdavkov v sume o 117 168 tis. Sk t. j. o 3,53 % súvisí najmä s čerpaním vyššieho objemu mzdových výdavkov z dôvodu valorizácie služobných príjmov a platov a tým aj výdavkov na poistné a príspevky do poisťovní za zamestnávateľa. Na vyššom čerpaní bežných výdavkov sa podieľalo aj vyššie čerpanie v položke výdavkov na rutinnú a štandardnú údržbu a najmä príspevok z rozpočtu na krytie schodku osobitného účtu sociálneho zabezpečenia zboru.

Nižšia úroveň čerpania rozpočtu kapitálových výdavkov oproti predchádzajúcemu roku, vyplýva z nižšieho objemu schváleného rozpočtu na rok 2007 oproti upravenému rozpočtu kapitálových výdavkov zboru v roku 2006. V porovnaní s rokom 2006 zbor čerpal kapitálové výdavky spolu nižšie o 90 203 tis. Sk t. j. o 38,93 %.

Celkové bežné výdavky zboru v prepočte na jedného odsúdeného a obvineného dosiahli v roku 2007 výšku 415 806 Sk, čo predstavuje oproti roku 2006 zvýšenie o 35 177 Sk, t.j. zvýšenie o 9,25 %. K nárastu výdavkov prispelo v hodnotenom období najmä zníženie počtov obvinených a odsúdených, zvýšenie výdavkov na personál v dôsledku valorizácie platov, ďalej výdavkov na rutinnú a štandardnú údržbu a na bežné transfery v tom príspevok na osobitný účet.

Uvedený prepočet nákladov zahŕňa v rámci bežných výdavkov zboru aj výdavky na justičnú stráž vo výške 109 547 tis. Sk t.j. 3,19 % z celkových bežných výdavkov, ktorá zabezpečuje ochranu objektov súdov a prokuratúry. V týchto výdavkoch sú ďalej zahrnuté aj výdavky nad rámec rozpočtu, t.j. mimorozpočtové prostriedky a výdavky z Európskeho sociálneho fondu. V rámci projektu EQUAL sa zabezpečovalo vzdelávanie odsúdených v oblasti informatiky a získanie pracovných zručností v rôznych profesiách na základe dohody uzavretej medzi Ústavom na výkon väzby a Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Ilava a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Logistické zabezpečenie a zamestnávanie

Logistické zabezpečenie a zamestnávanie bolo v zbore zamerané predovšetkým na zabezpečenie úloh súvisiacich so správou majetku štátu, vytváraním materiálnych a technických podmienok pre aplikáciu nových zákonných podmienok výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody, udržiavanie a opravy majetku štátu, investičnú výstavbu, rekonštrukcie, modernizácie a stavebné úpravy nehnuteľného majetku štátu súvisiacich so zabezpečením vonkajšej a vnútornej obrany a ochrany objektov zboru a v neposlednom rade vytváral podmienky pre intenzívnejšie využitie odsúdených pri opravách, údržbe a investičnej výstavbe v zbore.

Rekonštrukciami a stavebnými úpravami ubytovacích kapacít sa zvýšila ich kapacita v ústavoch Ilava vo výkone väzby o 7 miest, Leopoldov vo výkone trestu odňatia slobody o 65 miest, Nitra-Chrenová o 10 miest, Ružomberok vo výkone trestu odňatia slobody o 162 miest a v Sabinove vo výkone trestu odňatia slobody o 315 miest. Zriadením špecializovaných oddielov v súlade s novými zákonnými podmienkami výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody, dočasným odstavením niektorých objektov zboru počas ich rekonštrukcie a čiastočnou zmenou reprofilácie niektorých ústavov sa znížila kapacita v ústavoch Leopoldov vo výkone väzby o 176 miest, Nitra o 3 miesta, Ružomberok vo výkone väzby o 203 miest, Košice vo výkone väzby o 47 miest, Ilava vo výkone trestu odňatia slobody o 123 miest.

Činnosti úsekov zamestnávania, výroby a odbytu boli zamerané na zabezpečenie zaraďovania obvinených a odsúdených do práce, výroby a odbytu, obchodné a finančné vzťahy vedľajšieho hospodárstva v ústavoch. Prezentácia výrobkov, ktoré vyrábajú odsúdení v strediskách vedľajšieho hospodárstva je zverejňovaná a priebežne aktualizovaná na webovej stránke www.zvjs.sk, kde sú uvedené aj možnosti spolupráce s právnickými a fyzickými osobami. Priemerný počet obvinených vo výkone väzby a odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody bol 8 265 osôb. V porovnaní s priemernými počtami za rok 2006 je to pokles o 456 osôb (pokles počtu obvinených o 437 osôb a pokles počtu odsúdených o 19 osôb). Z uvedeného celkového priemerného počtu 8 265 obvinených a odsúdených sa pre účely evidencie zamestnanosti vykazovalo 5 098 osôb. Tento počet predstavujú odsúdení a obvinení, ktorí spĺňajú podmienky na zaradenie do práce. Z uvedeného počtu 5 098 osôb bolo do práce v priemere zaradených 3 773 odsúdených a 52 obvinených, čím sa dosiahla za hodnotené obdobie 74,01 % zamestnanosť, čo je 4,83 % viac ako za rok 2006. Zaraďovanie odsúdených a obvinených do práce sa vykonávalo vo vnútornej prevádzke a v strediskách vedľajšieho hospodárstva ústavov. Z priemerného počtu 3 773 obvinených a odsúdených zaradených do práce bolo

priemerne denne 933 osôb zaradených vo vnútorných prevádzkach ústavov a 2 840 osôb v strediskách vedľajšieho hospodárstva ústavov. Vytváranie nových pracovných miest pre odsúdených z dôvodu ich nekvalifikovanosti a absencie pracovných návykov je trvale problematické. Zараđovanie odsúdených na vonkajšie pracoviská je limitované disponibilným počtom príslušníkov zboru vykonávajúcich stráženie, dozor alebo dohľad. Snahou zamestnávania je preto získavať zákazky na jednoduchšie montážne, kompletizačné alebo aj výrobné práce do vnútorných priestorov ústavov. Záujem pracovať prejavuje väčšina odsúdených. Je to tak i napriek mnohým obmedzeniam, či už osobnostných alebo vyplývajúcich zo špecifik výkonu trestu odňatia slobody. Odmietnutie práce odsúdeným sa vyskytuje iba ojedinele. Priemerná pracovná odmena odsúdených vo vedľajšom hospodárstve bola dosiahnutá vo výške 2 287 Sk a predstavuje odmeňovanie podľa plnenia výkonových noriem, rozsahu pracovnej doby, dosahovanej kvality práce a druhu práce, na ktorú je obvinený a odsúdený zaradený. Vo vnútorných prevádzkach ústavov sú obvinení a odsúdení hodnotení za počet odpracovaných hodín za kalendárny mesiac. Priemerná pracovná odmena vo vnútornej prevádzke bola dosiahnutá vo výške 3 516 Sk.

Príjmy vo vedľajšom hospodárstve boli za rok 2007 dosiahnuté v objeme spolu 193 520 tis. Sk. Výdavky boli čerpané v objeme 171 173 tis. Sk. Účtovný rozdiel medzi príjmami a výdavkami bol 22 347 tis. Sk. Strediská vedľajšieho hospodárstva s vlastnou výrobou boli zamerané na plnenie potrieb zboru pri zabezpečovaní intendantných, stavebno-ubytovacích materiálov a produkovaní a dodávaní komodít rastlinnej a živočíšnej výroby do väzenských kuchýň a vývarovní.

Kontrolná činnosť

Inšpekcia Generálneho riaditeľstva zboru v roku 2007 zrealizovala 5 následných finančných kontrol a 5 kontrol odstránenia nedostatkov zistených následnými finančnými kontrolami. Bola tiež vykonaná jedna mimoriadna kontrola. Z vykonaných kontrol jednoznačne vyplýva, že kontrolná činnosť orientovaná na finančnú a ekonomickú oblasť je dôležitá i v nasledujúcom období.

Inšpekcia vybavovala sťažnosti doručené Generálnemu riaditeľstvu zboru. V priebehu roka 2007 bolo jednotlivým organizačným zložkám zboru doručených alebo odstúpených na priame vybavenie celkom 535 sťažností. Celkový počet doručených a vybavených sťažností v roku 2007 je o 48 vyšší ako v roku 2006.

Najviac sťažností v hodnotenom období smerovalo proti ústavom Leopoldov (141), Ilava (66) a Ružomberok (48). Najmenej sťažností smerovalo proti ústavom Levoča (4), Nitra – Chrenová a Sučany (po 5). Z hľadiska vecného zamerania najviac sťažností smerovalo na nesprávny postup príslušníkov zboru (131), zdravotnú starostlivosť (119), podmienky a spôsob výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody (78) a stravovanie (37). Najviac sťažností v roku 2007 podali odsúdení (308) a obvinení (126). Opodstatnených sťažností bolo v hodnotenom období 19. Podiel opodstatnených sťažností na celkovom počte podaných sťažností predstavoval 3,6 %, čo je o 0,7 % viac ako v predchádzajúcom roku. Okrem 535 podaných a vybavených sťažností spracovala Inšpekcia Generálneho riaditeľstva zboru a ústavy stanoviská k ďalším 49, tzv. priebežným sťažnostiam, ktoré vybavovali iné orgány štátnej správy, najmä Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Ďalej bolo prešetrovaných 26 opakovaných sťažností, ktoré neboli evidované samostatne, ale boli vybavené v kontexte s pôvodnými sťažnosťami.

Všetky sťažnosti v hodnotenom období boli vybavené v súlade a v lehote stanovenej zákonom č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach. K opodstatneným sťažnostiam boli prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku. Voči osobám zodpovedným za jednotlivé opodstatnené sťažnosti boli vyhovené dôsledky podľa miery zavinenia. Inšpekcia Generálneho riaditeľstva zboru vykonala v ústavoch 7 kontrol zameraných na vybavovanie sťažností, pri ktorých neboli zistené podstatné nedostatky.

Zdravotná starostlivosť

Zdravotná starostlivosť v roku 2007 bola zabezpečovaná v súlade so zdravotnou politikou štátu v podmienkach väzenia. Zvýšená pozornosť bola venovaná aj starostlivosti o zdravé životné a pracovné prostredie.

V roku 2007 klesol počet ošetrovaných a vyšetrovaných príslušníkov a zamestnancov zboru o 2 074 osôb. Priemerné percento dočasnej neschopnosti pre chorobu a úraz bolo 2,24 dňa a priemerná dĺžka trvania práceneschopnosti bola 12,50 dňa.

Počet ošetrovaných a vyšetrovaných obvinených a odsúdených stúpol vo všeobecných ambulanciách ústavov o 25 560 osôb. Na jednu osobu pripadlo 21,30 vyšetrovaní ročne. Počet osôb, ktoré udávali užívanie drog pred nástupom do výkonu väzby alebo do výkonu trestu odňatia slobody bol 721, čo je oproti roku 2006 nárast o 75. Percento drogovo evidovaných z celkového počtu obvinených a odsúdených bolo 11,93 %. Na psychiatrických oddeleniach ústavov súdom nariadenú ochrannú liečbu absolvovalo 428 odsúdených a dobrovoľnú protialkoholickú a protitoxikomanickú liečbu absolvovalo 53 odsúdených.

V Nemocnici pre obvinených a odsúdených a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Trenčín bolo v hodnotenom období hospitalizovaných 1 778 osôb s priemernou ošetrovacou dobou 22,64 dní, čo predstavuje obložnosť 76,69 %.

Začiatkom roka 2007 bol pracovníkom zboru prezentovaný projekt „Riziko vzniku vybraných krvou prenosných infekčných ochorení u osôb vo výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody v Slovenskej republike“. Projekt sa bude realizovať pod spoločnou garanciou Národného centra pre manažment a liečbu chronických hepatítid v Bratislave a Národného monitorovacieho centra pre drogy pri Úrade vlády Slovenskej republiky Generálneho riaditeľstva zboru.

Personálna práca

Plnenie služobných úloh v zbore v roku 2007 zabezpečovalo v priemere 4 512 príslušníkov a 611 zamestnancov zboru.

Skutočný počet príslušníkov zboru k 31. decembru 2007 bol 4 468, v porovnaní s rokom 2006 ide o zníženie o 179 osôb. Skutočný počet zamestnancov zboru k 31. decembru 2007 bol 618, čo je v porovnaní s rokom 2006 zvýšenie o 9 osôb. V roku 2007 došlo k zníženiu priemerného počtu o 153,6 príslušníkov zboru a o 11,1 zamestnancov zboru oproti roku 2006.

K zvyšovaniu počtov zamestnancov zboru postupne dochádza z dôvodu realizácie koncepcie čiastočného scivilnenia príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže na roky 2005 – 2010.

Sociálne zabezpečenie

Sociálne zabezpečenie, rovnako ako výkon štátnej služby, patrí medzi základné povinnosti každého väzenského systému. Táto povinnosť vyplýva zo základných medzinárodných a vnútroštátnych právnych noriem. Systém sociálneho zabezpečenia príslušníkov zboru upravuje zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý osobitným spôsobom zohľadňuje odlišnosti výkonu štátnej služby v zbore súvisiacej s vysokou fyzickou zdatnosťou, psychickou odolnosťou, ako aj osobitné požiadavky kladené na dobrý zdravotný stav a intelektuálnu primeranosť s cieľom adekvátne kryť ich riziká v oblasti nemocenského zabezpečenia, úrazového zabezpečenia, regresného konania, výsluhového zabezpečenia a služieb sociálneho zabezpečenia. Zákon ďalej upravuje osobitné dôchodkové zabezpečenie, resp. sociálne poistenie, organizáciu, riadenie a rozhodovanie v sociálnom zabezpečení. Úlohy vyplývajúce z citovaného zákona na úseku sociálneho zabezpečenia vykonáva Útvár sociálneho zabezpečenia zboru.

Na úseku sociálneho zabezpečenia bola v hodnotenom období venovaná pozornosť aplikácii zákona č. 328/2002 Z. z. v oblasti priznávania, vyplácania, zastavovania a odnímania dávok výsluhového zabezpečenia a vedenia kmeňovej knihy všetkých príslušníkov zboru. Pozornosť bola venovaná aj plneniu úloh v rehabilitačnej starostlivosti, ktorá je súčasťou sociálnej a zdravotnej starostlivosti o príslušníkov zboru podľa zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície. V roku 2007 služobný pomer skončilo 399 príslušníkov, z toho 334 s odchodovými náležitosťami.

Zbor zabezpečoval poskytovanie služieb sociálneho zabezpečenia – rekreačnej starostlivosti, kúpeľnej starostlivosti a zabezpečenia pohrebu. V roku 2007 bola rekreácia pridelená 2 830 osobám (o 348 viac ako v roku 2006), preventívne rehabilitácie 2 653 osobám (z toho 1 144 v strediskách zboru), kúpeľná liečba 121 osobám. Podľa dohôd o výmenných rekreáciách so zahraničnými partnermi – Poľskou republikou, Maďarskou republikou a Českou republikou sa výmenných pobytov v zahraničí zúčastnilo 123 osôb zo Slovenska a 115 osôb zo zahraničia v strediskách zboru Omšenie a Kováčová.

Útvar sociálneho zabezpečenia zboru ako správca osobitného účtu v hodnotenom období v spolupráci s odborom ekonomiky priebežne sledoval plnenie príjmov a výdavkov rozpočtu osobitného účtu. Príjmy osobitného účtu celkom boli čerpané na 128,42 %, príjmy z odvodov na jednotlivé druhy poistenia na 106,05 %, výdavky celkom boli čerpané na 104,03 %. Prehľad príjmov a výdavkov je uvedený v prílohe. V porovnaní s obdobím predchádzajúcich rokov možno konštatovať vzrastajúci trend v počtoch a sumách vyplácaných dôchodkových dávok. K 31. decembru 2007 boli vyplatené dávky výsluhového zabezpečenia a sociálneho poistenia celkom 2 720 poberateľom, z toho 2228 výsluhových dôchodkov s priemernou výškou výsluhového dôchodku 15 621 Sk mesačne. Celkový počet poberateľov dávok v roku 2007 oproti roku 2006 stúpol o 195, pričom počet výsluhových dôchodkov v porovnávanom období vzrástol o 197.

Vzhľadom na nepriaznivý stav a vývoj príjmov a výdavkov osobitného účtu bolo potrebné v roku 2007 poskytnúť príspevok z rozpočtu zboru v sume 67 316 153 Sk. Za rok 2006 osobitný účet vykazoval rozdiel príjmov a výdavkov 86 799 185,28 Sk. Z uvedenej sumy boli vyplatené dávky výsluhového zabezpečenia a sociálneho poistenia splatné v mesiaci január v sume 76 220 546 Sk.

Duchovná činnosť

Konkrétnym prínosom duchovnej služby pre príslušníkov zboru, obvinených a odsúdených je zlepšenie medziľudských vzťahov, znižovanie napätia v ústavoch, predchádzanie sebapoškodzovaniu, samovraždám, hladovkám a mimoriadnym udalostiam u obvinených a odsúdených.

Zvýšená pozornosť bola venovaná duchovnej starostlivosti o obvinených a odsúdených v ústavoch a plneniu úloh vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou o duchovnej službe katolíckym veriacim v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch Slovenskej republiky. V ústavoch s väzenským kaplánom bolo v roku 2007 odslúžených 2 503 sv. omší za účasti 29 521 obvinených a odsúdených.

Činnosť Vikariátu zboru v roku 2007, tak ako v uplynulých rokoch, bola zameraná na metodické riadenie, koordinovanie a vykonávanie duchovnej služby v rámci zboru na základe dobrovoľnosti a prejavenej záujmu formou bohoslužieb, individuálnych rozhovorov, prednášok, besied, koncertov, vyučovaním náboženstva, vysluhovaním sviatosti, premietaním filmov s náboženskou tematikou a zabezpečovaním náboženskej literatúry. V ústavoch pôsobí 14 väzenských kaplánov.

Oblasť kontroly bola zameraná najmä na úroveň poskytovania duchovnej služby v ústavoch a na výber dobrovoľníkov splnomocnených na poskytovanie duchovnej služby.

V priebehu hodnoteného obdobia sa ďalej rozvíjala spolupráca s ordinárom ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR a vikármi v jednotlivých ozbrojených zložkách, v ekumenickom duchu aj s ostatnými registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami. Upevňovala sa aj spolupráca s charitou, vďaka ktorej bolo zabezpečené vhodné oblečenie pre viacerých prepustených z výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody. Pozitívne treba hodnotiť aj prístup a spoluprácu riaditeľov odborov a riaditeľov ústavov s Vikariátom zboru a väzenskými kaplánmi. Zbor spolupracoval aj so zahraničím, najmä s hlavnými predstaviteľmi väzenskej duchovnej služby Českej republiky, Poľskej republiky a Rakúskej republiky. Významné stretnutie sa uskutočnilo s viceprezidentom Medzinárodnej konferencie katolíckych väzenských duchovných Petrom Echtermeyerom. Od 9. do 15. mája sa zúčastnili 3 príslušníci zboru púte do Lúrd organizovanej Ordinariátom ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky. V rámci zahraničných vzťahov treba spomenúť aj kongres Medzinárodnej komisie katolíckej väzenskej pastorácie, ktorý sa konal v Ríme od 5. do 12. septembra za účasti delegátov zo 62 štátov sveta. Slovensko zastupoval väzenský kaplán ThLic. Peter Rakovský z ústavu Leopoldov.